

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

De adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković

- Nr. Vraag
- 1 Wat is de totale omvang van de ruilvoetproblematiek¹ op de begroting van OCW?
  - 2 Hoeveel is er sinds het aantreden van kabinet Rutte I en kabinet Rutte II bezuinigd op onderwijs? Kunt u hiervan een overzicht sturen per bezuinigingsmaatregel – uitgesplitst in aparte tabellen – voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs?
  - 3 Hoeveel wordt er bezuinigd, uitgesplitst per: primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs vanaf het komende jaar tot en met 2020? Kunt u hiervan een overzicht sturen?
  - 4 Wat is het totale bedrag van de totale bezuiniging, besparing of extra belastingmaatregelen, die u aankondigde in de Wet fiscale maatregelen rijksmonumenten en scholing²? Om welke bezuinigingen en belastingmaatregelen gaat het?
  - 5 Krijgen de Stichting school en veiligheid, ABC, Diversion of andere gelijksoortige organisaties structurele en/of projectsubsidies? Zo ja, onder welk artikel is dit te vinden in de begroting? Kunt u aangeven hoeveel geld ze van het Ministerie van OCW krijgen en waar dit voor bedoeld is?
  - 6 Mocht u een vervolgonderzoek willen doen naar aanleiding van het onderzoek: «Twee werelden, twee werkelijkheden» van Margalith Kleijwegt, uit welk begrotingsartikel zou u dit dan betalen?
  - 7 Kunt u een overzicht geven van alle subsidies/financiële bijdragen die gericht zijn op diversiteitsonderwerpen in het onderwijs, het creëren van een pedagogisch veilige leeromgeving en het versterken van de capaciteiten van leerkrachten om om te gaan met diversiteit in de klas?
  - 8 Kunt u een overzicht geven van alle subsidies/financiële bijdragen die gericht zijn op de ontwikkeling van burgerschapsonderwijs en tevens aangeven waar dit specifiek voor bestemd is?
  - 9 Kunt u een helder en volledig overzicht verschaffen van de verschillende taakstellingen, aanpassingen op de leerlingenraming, belastingmaatregelen, verkapte besparingen, aanpassingen naar aanleiding van ruilvoetproblematiek, aanvullingen politieke prioriteiten op de OCW-begroting voor 2017? Kunt u daarbij bij iedere post helder, transparant, begrijpelijk en eenduidig aangeven of er sprake is van een bezuiniging of een extra investering? Kunt u een eindoverzicht geven of er geld is bijgekomen of vanaf is gegaan? Kunt u daarbij uitsluiten dat voor de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer nog een verstopte bezuiniging zichtbaar wordt?
  - 10 Kunt u een uitputtende lijst aanleveren met alle alternatieve namen voor bezuinigingen, taakstellingen of belastingmaatregelen die het Ministerie van OCW hanteert of gaat hanteren bij deze en volgende begrotingen?
  - 11 Wat zijn de belangrijkste factoren van sociale herkomst die van invloed zijn op de schoolloopbaan?
  - 12 Hoe wilt u de bekostiging van de beroepsgroep vormgeven (Onderwijscoöperatie)? Bent u bijvoorbeeld voornemens dit net als sectororganisaties vorm te gaan geven?
  - 13 Hoeveel kinderen hebben er afgelopen jaar (2015/2016) in groep 8 gezeten? Hoeveel kinderen haalden een hogere score op de Cito-toets dan het schooladvies aangaf? Voor hoeveel kinderen is het schooladvies vervolgens bijgesteld?
  - 14 Op welke wijze wordt de overgang/aansluiting van het vmbo³/mbo⁴ gestimuleerd?

- Nr. Vraag
- 15 Gaat, ongeacht het advies van de Onderwijscoöperatie over het curriculum, gestart worden met de ontwerpfase? Is dat 2016 of in 2017?
  - 16 Hoe krijgen de «practoraten», waaraan mbo-instellingen werken om de onderwijskwaliteit te versterken en een brug te slaan tussen de veranderende beroepspraktijk en het onderwijs, gestalte? Worden deze op enige wijze gestandaardiseerd of is het de bedoeling dat deze per mbo-opleiding kunnen verschillen?
  - 17 Worden de sectorakkoorden, die met werkgevers worden gemaakt over de verbetering van didactische- en differentiatievaardigheden van leraren, ook met vakbonden, als vertegenwoordiger van het onderwijspersoneel, gesloten? Kunt u dit toelichten?
  - 18 Wat gebeurt er als besturen de jaarverslaggeving van 2016 niet op hun website publiceren in 2017?
  - 19 Hoeveel procent van het aantal scholen heeft een gezonde schoolkantine?
  - 20 Hoeveel procent van het aantal scholen heeft een rookvrij schoolplein?
  - 21 Wanneer krijgen de eigenaren van monumenten duidelijkheid over de subsidieregeling die in 2017, 2018 en daarna de belastingaftrek gaat vervangen?
  - 22 Welke financiële gevolgen zullen monumenteneigenaren ondervinden van het afschaffen van de aftrek van onderhoudskosten?
  - 23 Welke uitvoeringskosten kent de vervangende subsidieregeling voor monumenten?
  - 24 Hoe wordt de impuls van 25 miljoen euro om kansenongelijkheid te verkleinen opgebouwd en hoe wordt dit geld verdeeld over de diverse sectoren?
  - 25 Waarom zijn er geen streefwaarden benoemd voor alle indicatoren onder de doelstelling «vergroten studiesucces»?
  - 26 In hoeverre heeft het gestructureerd werken met kwalitatieve indicatoren de afgelopen jaren bijgedragen aan de verbetering op individuele indicatoren?
  - 27 Kunt u toelichten waarom de indicator «percentage studenten dat tevreden is over uitdagend onderwijs» voor het hbo⁵ is gedaald van 59% in 2011 naar 54% in 2015?
  - 28 Kunt u toelichten wat het ambitieniveau is voor de indicator «percentage studenten dat tevreden is over uitdagend onderwijs» voor het hbo en wo⁶?
  - 29 Klopt het dat in 2017 ernaar wordt gestreefd dat in het vo⁷ alle lessen (100%) gegeven worden door bevoegde en benoembare leraren? Wordt hiermee bedoeld dat een leraar bevoegd en dus benoembaar is? Of betekent dit ook benoembaar, maar nog niet bevoegd? Is er ook een dergelijk streefcijfer voor het mbo?
  - 30 Hoeveel leraren komen er bij of blijven behouden in 2017 als gevolg van het noa⁸?
  - 31 Kunt u toelichten of de indicator «uitval» in het eerste jaar exclusief of inclusief switchers is?
  - 32 Kunt u toelichten hoe de uitval in het hbo van 27,8% is opgebouwd, per stad en/of per studierichting?
  - 33 Kan de indicator «aandeel leraren met een afgeronde hbo of wo masteropleiding» in deze tabel specifiek vermelden dat de 80–85% bovenbouw vwo⁹ academische masters betreft?
  - 34 Wat is de reden van de toename in het aantal leraren dat is geregistreerd in het lerarenregister?
  - 35 Wat is de reden van de toename in het aantal schoolleiders dat is geregistreerd in het schoolleidersregister?

- Nr. Vraag
- 36 Kunt u toelichten wat de achtergrond is van de verwachte sprong van de indicator «aandeel leraren met ten minste tien jaar ervaring dat de differentiatie vaardigheden beheerst» van 40% in 2017 naar 100% in 2020?
- 37 Kunt u informatie geven over de streefwaarde voor de indicator «aandeel afgestudeerden bètatechniek inclusief snijvlakopleidingen» (hbo 19% in 2016)?
- 38 Kunt u toelichten waarom de streefwaarde voor leven lang leren (percentage 25–64-jarigen dat deelneemt aan een leeractiviteit) 20% in 2020 is en niet hoger?
- 39 Kunt u precies uiteenzetten welke opleidingen onder de noemer «bètatechniek inclusief snijvlakopleidingen» vallen?
- 40 Waarom is het percentage gediplomeerden, dat aangaf dat de aansluiting van de opleiding met de huidige functie voldoende/goed was binnen het mbo, gedaald?
- 41 Waarom is het percentage gediplomeerden dat aangaf dat de opleiding voldoende basis was om te starten op de arbeidsmarkt binnen het wo gedaald?
- 42 Kunt u de indicatoren voor valorisatie die zijn overeengekomen met de VSNU¹⁰ vermelden, inclusief de actuele waarden?
- 43 Op welke manieren is het afgelopen jaar de werkdruk verlaagd in het primair- en voortgezet onderwijs?
- 44 Kunt u aangeven welke bedragen inmiddels zijn besteed aan de vermelde investeringsdoelen in de tabel «Investeringsdoelen in de sector-/bestuursakkoorden»?
- 45 Kunt u een tabel of monitor opnemen met de te realiseren of geaspireerde streefwaarden voor kwalitatieve onderwijsdoelen, die te relateren zijn aan de investeringen in de tabel van 1,2 miljard euro structureel?
- 46 Hoeveel en welke basis- en middelbare scholen in Nederland laten hun kinderen dagelijks sporten en bewegen?
- 47 Hoeveel is er jaarlijks uitgegeven aan onderwijs vanaf 2000 tot en met 2016 in totaal? Kunt u hiervan een overzicht sturen?
- 48 Op welke termijn kan er een voorstel worden verwacht waaruit blijkt hoe de resultaten ten aanzien van de didactische vaardigheden en differentiatievaardigheden als onderdeel van de sectorakkoorden kunnen worden verbeterd?
- 49 Wie moet worden gezien als «probleemeigenaar» indien nascholing, die in het kader van het lerarenregister noodzakelijk is voor het onderhoud van bekwaamheidseisen, lesuitval tot gevolg moet hebben? De betrokken leraar zelf of de schoolleider?
- 50 In hoeverre bestaat er een relatie tussen het verbeteren van het nascholingsaanbod en het lerarenregister?
- 51 Wat is de gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage die scholen in het primair en voortgezet onderwijs vragen aan ouders/verzorgers van leerlingen? Wat is uw streefgetal voor 2017?
- 52 Hoeveel klassen in het primair- en voortgezet onderwijs hebben 30 of meer leerlingen?
- 53 Hoe verhoudt het percentage van het BBP¹¹ dat Nederland aan onderwijs uitgeeft in vergelijking met andere landen binnen de EU¹² en de OECD¹³?
- 54 Kunt u een overzicht geven van de leerlingen- en studentraming 2016 voor de jaren 2016–2019? Kunt u aangeven in hoeverre deze verschilt van leerlingen- en studentraming 2015?
- 55 Wat houdt de ramingsbijstelling van minus 150 miljoen euro structureel in? Betekent dit een budgetkorting in de loop van 2017 voor de instellingen in het hoger onderwijs? Zo ja, hoe gaat deze budgetkorting over de instellingen worden verdeeld?

- Nr. Vraag
- 56 Wat is de verklaring van het verschil in de twee bedragen die met betrekking tot de taakstelling lumpsum en subsidies worden genoemd¹⁴?
- 57 Is de ramingsbijstelling¹⁵ een taakstellende bezuiniging, zonder dat hierbij sprake is van een wijziging in de te verwachten aantallen studenten en leerlingen? Of is de ramingsbijstelling geheel of gedeeltelijk gebaseerd op nieuwe ramingen van studenten- en leerlingaantallen? Zo ja, op basis van welke ramingen is deze ramingsbijstelling gemaakt?
- 58 In hoeverre bestaat er een relatie tussen het verbeteren van het nascholingsaanbod en het lerarenregister?
- 59 Hoe wordt de 15 miljoen euro aanvullende bekostiging voor bekostiging van asielkinderen in het primair onderwijs concreet ingevuld?
- 60 Waarom wordt er pas in 2017¹⁶ een nadere invulling gegeven aan de ramingsbijstelling?
- 61 Waarom staat in tabel 3 over politieke prioriteiten wel expliciet de motie Harbers/Nijboer¹⁷ genoemd bij «Gelijke Kansen», maar niet de motie Grashoff c.s.¹⁸ bij «Asiel»?
- 62 Waar wordt de 25 miljoen euro voor «Gelijke Kansen» aan besteed? Hoeveel komt hiervan in de klassen terecht?
- 63 Wat betekent «verwerking van nieuwe uitvoeringsgegevens van DUO¹⁹»?
- 64 Wat is de omvang van de besparing²⁰?
- 65 Kunt u de eindejaarsmarge van 325,9 miljoen euro, die is ingezet voor overlopende verplichtingen, en ter dekking van tegenvallers in het uitvoeringsjaar (onder andere referentieraming en instroom asielzoekers), nader toelichten? Is het volledige bedrag gebruikt?
- 66 Welk percentage van de leraren in het primair onderwijs heeft een vast contract?
- 67 Wat is het gemiddeld salaris van docenten in het primair onderwijs?
- 68 Hoeveel basisschoolleerlingen zitten op dit moment drie maanden of langer thuis zonder passend onderwijsaanbod?
- 69 Wat betekent het concreet dat 96% leerlingen referentieniveau taalverzorging in po²¹ behaalt? Hoeveel leerlingen behalen dat niet?
- 70 Wat doet u concreet om leraren die nu geen baan hebben te behouden voor het onderwijs, aangezien de PO-Raad aangeeft dat er over tien jaar een tekort van zo'n zeventuizend basisschoolleraars wordt verwacht?
- 71 Wat betekent het concreet dat 90% van de leerlingen referentieniveau rekenen behaalt? Hoeveel leerlingen behalen dat niet?
- 72 Klopt het dat 60% van de (zeer) zwakke scholen zich binnen een jaar verbetert? Wat gebeurt er met de andere 40%? Hoeveel scholen zijn dat?
- 73 Hoeveel leerlingen zijn er sinds de invoering van het passend onderwijs van het speciaal onderwijs naar het regulier primair- en voortgezet onderwijs overgestapt?
- 74 Is aan te geven hoeveel leerlingen op dit moment regulier primair- of voortgezet onderwijs volgen, waar zij voor invoering van de Wet passend onderwijs waarschijnlijk op het speciaal onderwijs hadden gezeten (uitgesplitst in speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs)?

- Nr. Vraag
- 75 Waarom daalt het aantal gewichtenleerlingen? Is de daling van het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs het gevolg van de krimpende bevolking? Gaat die daling van het speciaal onderwijs even snel als de krimp, of is dit het gevolg van de invoering van het zogenaamde passend onderwijs en het streven om leerlingen van speciaal onderwijs in regulier onderwijs onder te brengen (waardoor de kosten dalen)?
- 76 Wat is de reden van de stijging van de begrote kosten van de prestatiebox in 2017 ten opzichte van 2016?
- 77 Wat is de reden van de daling in de begrote kosten voor de Stichting vervangingsfonds en participatiefonds in 2017 ten opzichte van 2016?
- 78 Kunt u de afname van 20 miljoen euro in achterstandsmiddelen voor schoolbesturen via de lumpsum bekostiging verklaren, namelijk 280 miljoen euro in de begroting 2017, waar in de begroting voor 2016 nog een bedrag van 300 miljoen euro werd genoemd?
- 79 Wat is de stand van zaken betreffende de modernisering van het vervangingsfonds en het participatiefonds?
- 80 Wat zijn de bedragen die omgaan in het vervangingsfonds en het participatiefonds?
- 81 Hoe vaak werden sinds de inwerkingtreding van het wetsvoorstel inzake modernisering en vereenvoudiging van de normen voor onderwijstijd in het voortgezet onderwijs²² nog scholen voor voortgezet onderwijs beboet omdat deze naar het oordeel van de Onderwijsinspectie de urennorm niet hadden gehaald? Om welke bedragen ging het hierbij per school? Lopen hierover ook nog juridische procedures?
- 82 Hoeveel scholen hebben dit jaar scholieren geweigerd op de havo die in bezit zijn van een geldig vmbo-gl²³ of vmbo-tl²⁴ diploma?
- 83 Welk percentage van de leraren in het voortgezet onderwijs heeft een vast contract?
- 84 Wat is het gemiddelde salaris van docenten in het voortgezet onderwijs?
- 85 Hoeveel tijd kunnen docenten in het voortgezet onderwijs besteden aan lesvoorbereiding?
- 86 Kan de regering een overzicht geven van het onderwijsachterstandenbudget voor schoolbesturen voor 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 en 2020?
- 87 Wat is de reden van de stijging in de begrote kosten voor de regeling prestatiebox voortgezet onderwijs?
- 88 Welk percentage van de docenten in het vmbo valt in een LD schaal?
- 89 Welk percentage van de docenten in het havo valt in een LD schaal?
- 90 Welk percentage van de docenten in het vwo valt in een LD schaal?
- 91 Waarom zijn de bijdragen aan zbo's²⁵ (College voor Toetsen en Examens)/RWT's²⁶ (onderwijs ondersteunende instellingen po/vo/bve²⁷) gedaald?
- 92 Zijn er voorbeelden van mbo-instellingen die bijles of een vorm van «huiswerkbegeleiding» organiseren na, tijdens of rondom de school waar mbo'ers de mogelijkheid krijgen en gestimuleerd worden om «huiswerk» te maken?
- 93 In hoeverre zijn er mbo-instellingen die financiële middelen ontvangen (los van lumpsum middelen) om dergelijke vormen van bijles of «huiswerkbegeleiding» te verzorgen?
- 94 Hoeveel voortijdig schoolverlaters waren er in het schooljaar 2015/2016?
- 95 Hoeveel leerlingen zijn er sinds de invoering van het passend onderwijs naar het regulier primair en voortgezet onderwijs overgestapt?

- Nr. Vraag
- 96 Wie zullen er participeren in de Gelijke Kansen Alliantie die zal worden geïnitieerd om de groeiende kansenongelijkheid tegen te gaan? In hoeverre zal deze alliantie tevens voortbouwen op voorstellen van de initiatiefnota inzake gelijke onderwijskansen²⁸?
- 97 Wat zijn de oorzaken dat zoveel studenten in het mbo zich niet of onvoldoende uitgedaagd voelen?
- 98 Kunt u de onderwijsuitgaven per mbo-student uitsplitsen naar bol²⁹ en bbl³⁰?
- 99 Kunt u aangeven waarom het aantal bbl-studenten niet toeneemt, nu de economie weer groeit?
- 100 Welke afrekenbare doelen zijn er in beeld bij de extra middelen die in 2017 beschikbaar komen om te werken aan de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming? Kunt u deze doelen formuleren in termen van oordelen van de deelnemers?
- 101 Aan welke regionale uitdagingen die voor onderwijsinstellingen centraal moeten staan, denkt u zoal als het gaat om het inspelen op nieuwe technologische ontwikkelingen?
- 102 Welke voortgang is er geboekt bij de samenwerking tussen mbo-instellingen aan weerszijden van de grens? Welke voortgang is er in het kader van de internationalisering in het mbo geboekt bij de ontwikkeling van een «joint degree» voor het mbo?
- 103 Wat is het gemiddelde brutotoinkomen van een docent aan het mbo in het schooljaar 2014–2015?
- 104 Betekent de «0» voor de subsidies in verband met het sectorplan mbo-hbo techniek vanaf 2018 dat dan ook de centra voor innovatief vakmanschap in het mbo zich volledig gaan bekostigen met financiering van bedrijven? Of worden deze centra dan alweer opgedoekt?
- 105 Hoe verhoudt zich het toezicht van de Onderwijsinspectie op de praktijk van de examinering bij het vavo³¹ tot de bekostiging die mede is gebaseerd op het aantal afgegeven diploma's?
- 106 Wat was de reeks «resultaatafhankelijke bekostiging mbo» voor aftrek van deze structurele verlaging³²?
- 107 Kunt u op basis van de ervaringen van de afgelopen tijd iets zeggen over de effecten van de vervanging van de afdrachtvermindering onderwijs door de subsidieregeling praktijkleren op de bereidheid van werkgevers om praktijkleerplaatsen en werkpleerplaatsen te bieden?
- 108 Hoe verklaart u het verschil tussen het bedrag van 82,3 miljoen euro die deze begroting voor 2018 vermeldt en de 90,8 miljoen euro die de memorie van toelichting van het wetsvoorstel fiscale maatregelen rijksmonumenten en scholing voor de nieuwe regeling scholingsvouchers² vermeldt? Verklaren de uitvoeringskosten het verschil volledig?
- 109 In hoeverre heeft loopbaanoriëntatie een meetbaar effect op de beperking van het risico op uitval en switchgedrag?
- 110 Klopt het dat er een toename is van de onderwijsuitgaven per student (van 6.000 in 2011 naar 6.800 in 2017), terwijl tegelijkertijd het onderdeel van de rijksbijdrage per bekostigingsniveau gewogen wo-student in die periode is gedaald?
- 111 Is de compensatie voor de groei van studentenaantallen in het wo toereikend om deze groei op te vangen? Welke gevolgen zal de bij de eerste suppletioire begrotingswet 2017 te verwerken ramingsbijstelling van minus 150 miljoen euro dan nog hebben op de prijs per bekostigde student in het wo?

- Nr. Vraag
- 112 Waar in de begroting staan de ambitie, doelstellingen en bijbehorende financiële middelen waaruit blijkt dat de Minister van OCW het als haar rol en verantwoordelijkheid ziet om een stelsel van hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek te creëren, dat zodanig functioneert dat het onderwijs aansluit bij de behoefte van de maatschappij, in het bijzonder met betrekking tot burgerschaps-onderwijs?
- 113 Hoeveel geld wordt er uitgetrokken om burgerschaps-onderwijs vorm te geven, ook in het hoger onderwijs en op welke wijze geeft u uw rol en verantwoordelijkheid vorm met betrekking tot de rol en het belang van burgerschaps-onderwijs?
- 114 Wat verstaat u onder de indicator «ambitieuw onderwijs dat alle leerlingen en studenten uitdaagt»? Welke definitie hanteert u hiervoor? Is burgerschaps-onderwijs daar onderdeel van? Zo nee, waarom niet?
- 115 Op welke wijze zijn in tabel 6.1 de basiswaarde, tussenwaarde en streefwaarde tot stand gekomen?
- 116 Wat bedoelt u met de streefwaarde «hoger» bij doelstelling 4: aansluiting van het onderwijs naar de arbeidsmarkt verbeteren, percentage gediplomeerden dat aangaf dat de opleiding voldoende basis was om te starten op de arbeidsmarkt?
- 117 Hoe verklaart u de daling van het aantal hbo voltijd bachelor, hbo voltijd master, hbo deeltijd bachelor en hbo deeltijd master in de periode 2015/16 tot en met 2021/22?
- 118 Hoe verklaart u de daling van het aantal gediplomeerden (exclusief groen onderwijs, aantallen x 1000) in de periode 2015/16 tot en met 2021/22?
- 119 Kunt u de aansluiting toelichten tussen de stijging van middelen in de begroting als gevolg van het studievoorschot en de oorspronkelijk geraamde opbrengsten in de memorie van toelichting van het wetsvoorstel?
- 120 Kunt u de onderwijsuitgaven van OCW per student uitsplitsen naar elke publiekbekostigde Nederlandse universiteit?
- 121 Wat is het gemiddelde brutotoinkomen van een hbo-docent in het schooljaar 2014–2015?
- 122 Hoe komt het dat het budget dat beschikbaar is voor de bekostiging van de hogescholen in 2018 minder dan 80 miljoen euro hoger is dan in 2017 (namelijk 2.939 miljoen euro respectievelijk 2.761 miljoen euro) in tabel 6.3, terwijl er volgens tabel 6.5 op bladzijde 73 voor het hbo 124 miljoen euro extra beschikbaar komt?
- 123 Waarom loopt de meerjarige budgetreeks onder de noemer prestatiebox «onderwijskwaliteit, studiesucces en profilering» binnen de begrotingsartikelen voor hbo en wo door naar 2018 en verder, terwijl het Besluit experiment prestatiebekostiging hoger onderwijs een looptijd heeft tot 31-12-2017? Wanneer krijgen de instellingen zekerheid over de toekenning van deze middelen?
- 124 Hoeveel procent van de bekostiging die individuele hogescholen ontvangen over de jaren 2017–2021 is onzeker als gevolg van fluctuaties in studenteninstroom, de beoordeling van prestatieafspraken, besluitvorming over verdelingsgrondslag en systematiek van middelen studievoorschot en compensatie voor kostenontwikkelingen?
- 125 Kunt u toelichten waardoor de daling van uitgaven van DUO van 17,4 miljoen euro naar 14 miljoen euro mogelijk is (–15%)?
- 126 Wat is het gemiddelde brutotoinkomen van een docent aan het universitaire onderwijs in het studiejaar 2014–2015?

Nr. Vraag

- 127 Hoe verhouden de extra middelen voor het bevorderen van gelijke kansen zich tot de aanstaande verlaging van het collegegeld voor schakeltrajecten die het aanbod van deze trajecten mogelijk in gevaar brengt? Worden de 25 miljoen euro om kansenongelijkheid te verkleinen ook ingezet om het aanbod van schakeltrajecten te behouden?
- 128 Hoe verhoudt de opmerking in de Troonrede over extra middelen om kansenongelijkheid te verkleinen zich tot de begroting waaruit blijkt dat de rijksbijdrage voor de universiteiten in 2017 daalt?
- 129 Is er al invulling gegeven aan het onderdeel landelijke projecten «investerings studievoorschot»? Vanaf welk jaar lopen de investeringen voor dit specifieke onderdeel?
- 130 Op welke wijze en in welke mate wordt er op dit moment gekeken naar het vinden van aanvullende financiële middelen voor de nationale wetenschapsagenda, eventueel ook buiten de OCW-begroting?
- 131 Wat is op dit moment de voortgang in het tegengaan van flex-contracten voor medewerkers in het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderwijs?
- 132 Kunt u aangeven wat de spelregels zijn met betrekking tot de financiële consequenties voor 2017 die verbonden zijn aan de realisatie van de prestatieafspraken?
- 133 Klopt het dat de daling van het tarief per gewogen bekostigde student in het wo in 2017 is gedaald met ruim drie procent ten opzichte van 2016? Wat is de reden hiervoor?
- 134 Klopt het dat de middelen voor profilering en zwaartepuntvorming in de prestatiebekostiging van 38 miljoen euro tijdelijk uit de rijksbijdragen 2017 zijn gehaald in afwachting van nadere besluitvorming? Zo ja, wat is de reden hiervoor? Wanneer wordt duidelijk hoe de verdeling van deze middelen eruit zal komen te zien en wanneer kunnen de instellingen over dit geld beschikken? Kunt u aangeven of dit tot reallocaties tussen instellingen kan leiden?
- 135 Kunt u aangeven waar het LOF³⁴ structureel in de begroting kan worden gevonden?
- 136 Kan Nederland zelf meer tandartsen opleiden in plaats van deze mensen in het buitenland te werven? Klopt de stellingname dat als we deze mensen zelf opleiden, dit een besparing oplevert van 20 miljoen euro, zoals de ANT³⁵ aangeeft?
- 137 Klopt het dat er geïnvesteerd wordt in de lumpsum om werkdruk te verminderen door inzet conciërges en klassenassistenten? Op welke wijze wordt de juiste inzet van deze middelen gestimuleerd en gecontroleerd?
- 138 Wat heeft het programma «impuls lerarentekorten vo en wetenschap en techniek pabo» opgeleverd?
- 139 Is het programma «Versterking samenwerking lerarenopleidingen en scholen» afgerond? Wat is het resultaat geweest van dit programma?
- 140 Wat zijn de resultaten van het programma «Verankering academische opleidingsschool»?
- 141 Wat is het salaris van de voorzitters van respectievelijk de PO-Raad, de VO-raad en de MBO Raad?
- 142 Hoeveel studenten in het hoger onderwijs kregen een maximaal aanvullende beurs het afgelopen studiejaar?
- 143 Hoe hoog was de gemiddelde aanvullende beurs van studenten met een aanvullende beurs het afgelopen studiejaar?

Nr. Vraag

- 144 Welke mogelijkheden heeft iemand die ouder dan 30 jaar is en die na een bachelor nog een master wil halen? Kan dit tegen het wettelijke tarief collegegeld? Welke mogelijkheden zijn er qua studiefinanciering naast het collegegeldkrediet?
- 145 Kunt u een nieuwe tussenstand geven over hoeveel studenten in het hoger- en universitaire onderwijs zich hebben aangemeld in de afgelopen jaren tot en met vandaag? Is er een groei of afname van het aantal studenten? Hoe is deze verklaarbaar? Wordt deze groei (mede) veroorzaakt door het leenstelsel? Op grond waarvan komt u tot die conclusie?
- 146 In hoeverre is het mogelijk om op de werkelijke dag van 18 worden, regelingen en studiefinanciering van toepassing te kunnen laten zijn?
- 147 Kunt u aangeven wanneer de middelen van het studievoorschot worden toegevoegd aan de meerjarenramingen van de rijksbijdragen? Komt dit nog tijdig zodat de instellingen samen met de MR³⁶ kunnen beslissen over de inzet van de middelen?
- 148 Kunt u aangeven wat het aandeel Nederlanders was onder het aantal bezoeken aan gesubsidieerde musea?
- 149 Kunt u over de afgelopen vier jaar het gesubsidieerde bedrag per museumbezoek kunnen aangeven?
- 150 Behelst het percentage in tabel 14.1 6b het aandeel van de bevolking dat ooit een keer een voorstelling, museum of bibliotheek heeft bezocht of is dit een andere definitie?
- 151 Welke wijzigingen in subsidiënten hebben plaatsgevonden in de subsidietoekenning voor de basisinfrastructuur voor de periode 2017–2020 ten opzichte van 2013–2016? Welke invloed heeft dit gehad op de regionale spreiding van uitvoering en productie? Welke extra kansen zijn hiermee gecreëerd voor nieuwe makers?
- 152 Hoe verhoudt de afschaffing van de fiscale aftrek van het onderhoud aan monumenten in 2017 zich tot de voorgenomen evaluatie van het financieringsstelsel voor monumentenzorg in 2018?
- 153 Wat is uw reactie op de stellingname van de gezamenlijke cultuursector dat er met ingang van 2017 meer middelen nodig zijn (24 miljoen euro)?
- 154 Kunt u toelichten waar de verhoging in het beschikbare budget voor Monumentenzorg tussen de jaren 2016 en 2017 vandaan komt?
- 155 Wat is de reden dat het beschikbare budget voor het «Flankerend beleid huisvesting» in 2017 aanzienlijk hoger is dan in andere jaren, met uitzondering van het jaar 2015?
- 156 Waar komt de doorlopende stijging in het beschikbare budget voor «Archeologie» in de jaren 2015 tot en met 2018 vandaan?
- 157 Waar is het vrijgekomen geld door de daling in de subsidie «Internationaal cultuurbeleid» in het jaar 2017 naartoe gegaan?
- 158 Wat zijn de gevolgen voor instellingen die bij fonds Podiumkunsten op de scheidslijn vallen en daardoor slechts gedeeltelijk gesubsidieerd worden? Kunnen deze organisaties ook projectsubsidies aanvragen? Welk deel van het ingediende beleidsplan moeten ze uitvoeren?
- 159 Welke conclusie verbindt u aan de toekenningen door fonds Podiumkunsten die niet gehonoreerd kunnen worden omdat het budget ontoereikend is? Welke alternatieven hebben de betrokken instellingen?
- 160 Klopt het dat de NPO³⁷ aan alle Nederlanders een «gemist functie» aanbiedt met twee standaarden, lage kwaliteit en de betaalde HD mogelijkheid? Is dat niet feitelijk een commerciële abonnementsdienst?

Nr. Vraag

- 161 Wat is de stand van zaken met betrekking tot de ombudsman voor de NPO, gezien het feit dat de Kamer per motie³⁸ heeft verzocht deze in te stellen vóór 1 september 2016?
- 162 Wat kost het uitzenden van een derde tv-kanaal aan uitvoeringskosten, dus zonder budget voor de inhoud van programma's?
- 163 Wat is het Nederlandse percentage van het BBP dat door private partijen wordt geïnvesteerd in R&D³⁹ en hoe verhoudt zich dit tot andere OECD-landen?
- 164 Wat is het Nederlandse percentage van het BBP dat door de overheid wordt geïnvesteerd in R&D en hoe verhoudt zich dit tot andere OECD-landen?
- 165 Kunt u toelichten welk deel van het emancipatiebudget (artikel 25) bestemd is voor antidiscriminatiebeleid? Welk deel van dit budget gaat naar externe organisaties zoals stichtingen? Welke stichtingen of andere externe organisaties ontvangen subsidies middels dit artikel en waar is het doel van deze subsidies? Is er samenhang met het Nationaal Actieprogramma tegen discriminatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties? Zo ja, is hierover ook afstemming met de verschillende ministeries?
- 166 Kunt u toelichten of er binnen het emancipatiebudget (artikel 25) middelen bestemd zijn voor programma's tegen seksueel geweld tegen vrouwen? Zo ja, welke organisaties ontvangen hier geld voor en om welke bedragen gaat het?
- 167 Klopt het dat de middelen voor de vliegende start voor de Nationale Wetenschapsagenda die is gefinancierd uit de prijsbijstelling van 2016⁴⁰ nu weer worden weggehaald bij de universiteiten?
- 168 Wanneer neemt u een besluit over het te hanteren percentage van het onderzoeksdeel zoals besproken in de Wetenschapsvisie? Wordt overwogen een generiek percentage te hanteren zodat instellingen een naar (financiële) draagkracht proportionele bijdrage zullen leveren aan het realiseren van de NWA? Zo niet, op welke grond wilt u universiteiten verschillend gaan behandelen?
- 169 Hoe wordt de ramingsbijstelling van 94,3 miljoen euro ingevuld?
- 170 Komt de tijdelijke korting van 93,4 miljoen euro (naast de structurele korting van 150 miljoen euro) ten laste van de instellingen? Zo ja hoe gaat deze korting worden verdeeld over de sectoren en instellingen?
- 171 Waarom dalen de totale apparaatskosten van DUO zo sterk in 2016 en 2017 ten opzichte van voorgaande jaren?
- 172 Hoe is de forse daling van het hbo-budget te verklaren? Is dit rechtstreeks het gevolg van de invoering van het studievoorschot? Betekent dit dat de invoering van het studievoorschot voor de hogeschole tot gevolg heeft dat er in 2020 meer bezuinigd moet worden (namelijk 154 miljoen euro) dan er vanuit het studievoorschot bijkomt (namelijk 146 miljoen euro volgens tabel 6.5 op bladzijde 73)?
- 173 Wat is de reden voor de forse verlaging van het hbo-budget vanwege een bijtelling in de studentenraming (een verlaging van ruim 80 miljoen euro in 2017, oplopend tot ruim 160 miljoen euro in 2021, tabel 1)? Hoe verhoudt zich dit tot uw opmerking dat de studenteninstroom in 2015–16 een tijdelijke daling liet zien, de zogenaamde boeggolf, waarna de instroom zich volgens u weer zou herstellen? Laat deze ramingsbijstelling niet juist het tegenovergestelde zien? Kunt u bevestigen dat u er van uitgaat dat de daling van instroom in met name het hbo blijvend zal zijn? Wat is de relatie met de invoering van het leenstelsel?

Nr. Vraag

- 174 Mocht de forse verlaging van het hbo-budget in tabel 1 worden gecorrigeerd door een hogere instroom voor 2016–17, leidt dit dan tot een correctie op het budget bij de Voorjaarsnota van 2017, een en ander conform uw verwachting dat slechts sprake is van een tijdelijk effect? Betekent dit dan ook dat het hbo wordt uitgezonderd van de gevolgen van de ramingsbijstelling zoals is ingeboekt op artikel 91 op bladzijde 159?
- 175 Wat zijn de consequenties van het niet volledig uitdelen van de loonbijstelling tranche 2016?
- 176 Wat is de omvang van de loonbijstelling respectievelijk prijsbijstelling die niet is toegekend⁴¹?
- 177 Welk deel van de loon- en prijsbijstelling is ingezet voor de ruilvoetproblematiek? Om welk bedrag gaat dit?
- 178 Waarom is de compensatie voor het onderwijs van de herstelopslag slechts van toepassing op 2016? Hoe wordt dit betaald vanaf 2017? Wordt zodra de ABP⁴²-premies voor 2017 bekend zijn, hier opnieuw voor gecompenseerd en hoe hoog zijn de extra kosten die verwacht worden, nu opnieuw duidelijk is dat de dekkingsgraad pensioenen zorgelijk is?
- 179 Op welke manier wordt de lumpsum- en subsidietaakstelling in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs ingevuld?
- 180 Betekent de lumpsum- en subsidietaakstelling van ruim 250 miljoen euro in 2017 dat de 232 miljoen euro vanwege de loonovereenkomst (tabel 3 op bladzijde 143) feitelijk wordt betaald door de onderwijssectoren zelf? Kan hieruit worden geconcludeerd dat de salarisverhoging voor docenten wordt betaald uit een verlaging van het aantal docenten-fte?
- 181 Hoeveel bedragen de schoolkosten gemiddeld per student in het mbo?
- 182 Hoeveel vrijwillige deelnemersbijdrage vragen mbo-instellingen gemiddeld per student?
- 183 Op basis waarvan verwacht OCW structureel meer ontvangsten bij po en vo⁴³? Waarom is bij het po in 2018 een hoger bedrag aan ontvangsten geraamd (16 miljoen euro) dan in de andere jaren (2017, 2019 en 2020: 7 miljoen euro)?
- 184 Waar wordt de daling van het aantal gewichtenleerlingen door veroorzaakt?
- 185 Wat houdt de ruilvoetproblematiek precies in? Welk deel van de 255 miljoen euro heeft betrekking op de ruilvoetproblematiek en welk deel is nodig om de begroting OCW sluitend te maken?
- 186 Wordt de lumpsum- en subsidietaakstelling van 255 miljoen euro mede veroorzaakt door het bovensectoraal loonakkoord 2015–2016? Zo ja, betekent dit dan niet dat u dit akkoord niet nakomt?
- 187 Is er ook een onderzoek naar groeps grootte gaande in het po, net zoals jaarlijks in het vo wordt gedaan?
- 188 Welke maatregelen en voor welk bedrag zijn in 2017 genomen⁴⁴? Op welke wijze wordt de bijstelling voor de jaren 2018 tot en met 2020 verwerkt?
- 189 De incidentele ramingsbijstelling van 94,3 miljoen euro betreft de jaren 2017 tot en met 2020 (waarbij in 2017 al maatregelen zijn genomen), is er met andere woorden in de jaren 2017 tot en met 2020 niet gewoon sprake van een structurele ramingsbijstelling van –244,4 miljoen euro (bladzijde 121) in plaats van –150 miljoen euro? Zo ja, waarom wordt dit niet vermeld in de tabel 1 op bladzijde 29?
- 190 Wordt de Kamer in het najaar 2016 of najaar 2017 geïnformeerd over de uitkomsten van de interdepartementale projectgroep aangaande het overhevelen van het groen onderwijs naar OCW?

Nr. Vraag

- 191 Op welke termijn wordt de Kamer geïnformeerd over de voortgang in het erkennen van met name mbo-diploma's in Duitsland en andere buurlanden?
- 192 Op welke wijze is het burgerschapsonderwijs in het mbo verankerd? Hoe verhoudt dit zich tot het po en het vo?
- 193 Waarom is er geen stand van zake opgenomen aangaande de motie Straus over het onderwijs voor vluchtelingenkinderen⁴⁵? Wat is de huidige stand van zaken?
- 194 Kunt u een overzicht sturen van het aantal scholen dat één uur, twee uur of drie uur gymonderwijs geven, zowel voor het basis- als voortgezet onderwijs?
- 195 Hoeveel onbevoegde leerkrachten geven gymlessen op de basisscholen?
- 196 Hoeveel basisscholen maken gebruik van alo⁴⁶ opgeleide leerkrachten voor gymlessen?
- 197 Op welke termijn mag er een voorstel verwacht worden over de vernieuwende werkwijze van het CvTE⁴⁷?
- 198 Hoeveel geld werd in 2015 besteed in het schaduwonderwijs in het primair en voortgezet onderwijs?
- 199 Welke initiatieven worden genomen om ervoor te zorgen dat er op scholen, maar ook in andere organisaties waar mensen langdurig zitten, meer bewogen wordt, gelet op het feit dat in Nederland mensen gemiddeld ongezond lang stil zitten? Welk beleid wordt hierop gemaakt?
- 200 Hoeveel en welke scholen hebben schoolzwemmen in het onderwijspakket zitten?
- 201 Hoeveel en welke gemeenten bieden schoolzwemmen aan in hun verordening?
- 202 Hoeveel kinderen verlaten de basisschool zonder zwemdiploma?
- 203 Hoeveel kinderen en volwassenen zijn de afgelopen jaren verdronken omdat zij onvoldoende zwemvaardig waren?
- 204 Wanneer kan de Kamer de derde monitor toelatingscode vo verwachten?

205 Hoe is de één miljoen euro van open en online onderwijs verdeeld?

- ¹ De belangrijkste maatregel ter dekking van de ruilvoetproblematiek en het sluitend maken van de begroting is de taakstelling lumpsum en subsidies, deze bedraagt –254,9 miljoen euro (bladzijden 29 en 145). Echter op een groot aantal plaatsen in de begroting van OCW is sprake van de ruilvoetproblematiek en het sluitend maken van de begroting (bladzijden 29–32, 60, 62 en 143–146).
- ² Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 met het oog op afschaffing van de aftrek van uitgaven voor monumentenpanden en de aftrek van scholingsuitgaven, Kamerstuk 34 556.
- ³ vmbo: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.
- ⁴ mbo: middelbaar beroepsonderwijs.
- ⁵ hbo: hoger beroepsonderwijs.
- ⁶ wo: wetenschappelijk onderwijs.
- ⁷ vo: voortgezet onderwijs.
- ⁸ noa: nationaal onderwijsakkoord.
- ⁹ vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.
- ¹⁰ VSNU: Vereniging van Universiteiten.
- ¹¹ BBP: Bruto Binnenlands Product.
- ¹² EU: Europese Unie.
- ¹³ OECD: Organisation for Economic Cooperation and Development.
- ¹⁴ Op bladzijde 29 (tabel 1) staat –46,8 miljoen euro, op bladzijde 145 (tabel 9) staat –52,3 miljoen euro.
- ¹⁵ In de begroting van OCW (bladzijden 29–30, 121 en 159) is sprake van een ramingsbijstelling van –150 miljoen euro structureel. In de Miljoenennota (bladzijde 95) staat dat deze ramingsbijstelling is opgenomen ter dekking van de ruilvoetproblematiek en om de begroting sluitend te maken.
- ¹⁶ In de begroting van OCW (bladzijde 30) staat dat deze bijstelling bij de eerste suppletioire begrotingswet 2017 zal worden verdeeld over de verschillende begrotingsartikelen, nadat rekening is gehouden met de budgettaire mutatie op basis van de referentie- en studiefinancieringsraming 2017.
- ¹⁷ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1354.
- ¹⁸ Kamerstuk 34 334, nr. 18.
- ¹⁹ DUO: Dienst Uitvoering Onderwijs.
- ²⁰ Op bladzijden 32, 62 en 159 van de begroting van OCW is sprake dat de besparing, die bereikt wordt met het afschaffen van fiscale aftrekregelingen (monumentaftrek, scholingsuitgaven), wordt ingezet ter dekking ruilvoetproblematiek.
- ²¹ po: primair onderwijs.
- ²² Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet medezeggenschap op scholen en de Wet voortgezet onderwijs BES ter modernisering en vereenvoudiging van de normen voor onderwijstijd in het voortgezet onderwijs, Kamerstuk 34 010.
- ²³ gl: gemengde leerweg.
- ²⁴ tl: theoretische leerweg.
- ²⁵ zbo: zelfstandig bestuursorgaan.
- ²⁶ RWT: rechtspersonen met een wettelijke taak.
- ²⁷ bve: beroepsonderwijs en volwasseneneducatie.
- ²⁸ Initiatiefnota van de leden Ypma en Mohandis: «Gelijke onderwijskansen voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, afkomst of het opleidingsniveau van hun ouders», Kamerstuk 34 511, nr. 2.
- ²⁹ bol: beroepsopleidende leerweg.
- ³⁰ bbl: beroepsbegeleidende leerweg.
- ³¹ vavo: voortgezet algemeen volwassenen onderwijs.
- ³² In de begroting van OCW (bladzijde 60) staat dat de «Oploop van studiewaarde bij de resultaatafhankelijke bekostiging mbo vanaf 2017 deels vervalt hetgeen resulteert in een structurele verlaging van –16 miljoen euro ter dekking van de ruilvoetproblematiek».
- ³⁴ LOF: LerarenOntwikkelFonds.
- ³⁵ ANT: Associatie Nederlandse Tandartsen.
- ³⁶ MR: medezeggenschapsraad.
- ³⁷ NPO: Nederlandse Publieke Omroep.
- ³⁸ Kamerstuk 34 300 VIII, nr. 85.
- ³⁹ R&D: Research and Development.
- ⁴⁰ Regeling Financiën hoger onderwijs, Staatscourant nr. 49168 d.d. 21-9-2016.
- ⁴¹ In de begroting van OCW staat (op bladzijden 143 en 144) dat OCW ervoor gekozen heeft om een deel van de loonbijstelling (bladzijde 143) en prijsbijstelling (bladzijde 144) over de instrumenten subsidies en opdrachten niet uit te delen, maar in te zetten voor de ruilvoetproblematiek en om de begroting sluitend te maken.
- ⁴² ABP: Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.
- ⁴³ Op bladzijden 147 en 148 van de begroting van OCW wordt gesproken over de Compensatie taakstelling lumpsum desaldering ontvangsten po en vo.
- ⁴⁴ In 2017 is de incidentele ramingsbijstelling 94,3 miljoen euro ingevuld met maatregelen op de begroting van OCW (bladzijde 159).
- ⁴⁵ Kamerstuk 34 334, nr. 20.
- ⁴⁶ alo: academie lichamelijke opvoeding.
- ⁴⁷ CvTE: College voor Toetsen en Examens.